

KAPITEL 4

BEREGNING AF ELEKTRISKE FELTER

Energinet.dk har et PC-program, som ud fra data om spændinger samt placeringer af fase- og jordtråde kan beregne det elektriske felt i forskellige afstande fra en højspændingsledning. Principperne for, hvordan feltet beregnes gennemgås herunder.

Principper for beregning

For at kunne beregne det elektriske felt fra en højspændingsledning, skal man kende de elektriske ladninger på alle ledere (fase-, jord- og eventuelle skærmledere), og de skal beregnes ud fra de kendte spændinger på faselederne - jord- og skærmledere forudsættes at have jordpotentiale. Ud fra de elektriske ladninger beregnes det elektriske felt i vandret og lodret retning ved summation af bidragene fra de enkelte ledere, og endelig kan E-felt ellipsen bestemmes.

Elektrisk ladning på lederne

Idet index F refererer til faseledere og index J til jord- og skærmledere gælder:

$$\begin{bmatrix} [Q_F] \\ [Q_J] \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} [P_{FF}] & [P_{FJ}] \\ [P_{JF}] & [P_{JJ}] \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} [U_F] \\ [0] \end{bmatrix}$$

Hvor Q er ladningen på lederne, U er spændingen og P er Maxwell potentialkoefficienter, som beregnes ud fra følgende formler:

$$P_{ii} = \frac{1}{(2\pi\epsilon)} \ln \frac{(4y_i)}{d_i}$$

$$P_{ii} = \frac{1}{(2\pi\epsilon)} \ln \frac{\sqrt{(x_i - x_j)^2 + (y_i + y_j)^2}}{\sqrt{(x_i - x_j)^2 + (y_i - y_j)^2}}$$

x, og y er koordinater for de enkelte ledere, og d er lederdiameteren. For multiple ledere regnes med en ækvivalent diameter:

$$d_{eq} = D * \sqrt[n]{\frac{nd_i}{D}}$$

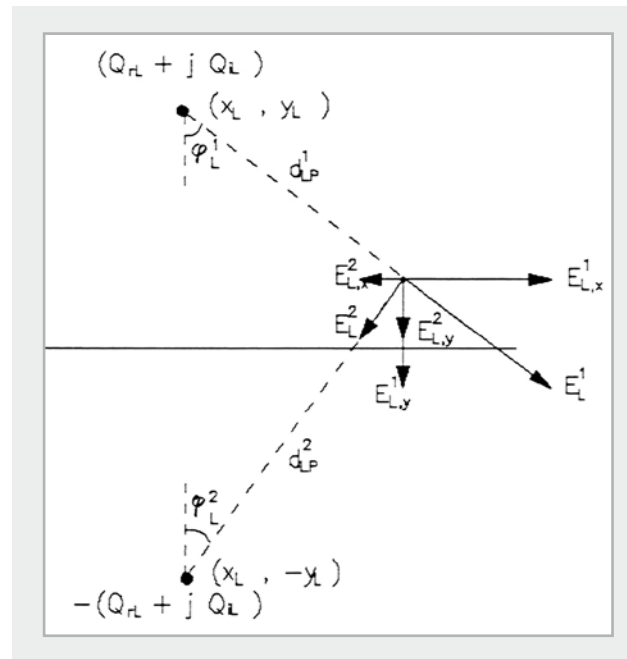
hvor n = antal delledere
d = diameter for den enkelte delleder
D = diameter for lederbundt

D kan beregnes ud fra afstanden mellem 2 naboledere:

$$D = \frac{\text{Lederafstand}}{\sin(180^\circ/n)}$$

E-felt i vandret og lodret retning

Det elektriske felt fra en leder beregnes som summen af bidrag fra ladningen på lederen og fra spejlbilledet i jordoverfladen (modsat ladningspolaritet), idet jordoverfladen betragtes som en ækvipotentialflade.

Bidrag fra ladning på lederen:

$$E_L^1 = \frac{q_L}{2\pi\epsilon d_{LP}^1} = \frac{q_{rL} + j q_{iL}}{2\pi\epsilon d_{LP}^1}$$

$$E_{L,x}^1 = E_L^1 \cdot \sin(\varphi_L^1) = \frac{q_{rL} + j q_{iL}}{2\pi\epsilon} \cdot \frac{x_P - x_L}{(x_P - x_L)^2 + (y_P - y_L)^2}$$

$$E_{L,y}^1 = E_L^1 \cdot \cos(\varphi_L^1) = \frac{q_{rL} + j q_{iL}}{2\pi\epsilon} \cdot \frac{y_P - y_L}{(x_P - x_L)^2 + (y_P - y_L)^2}$$

Bidrag fra spejlbillede:

$$E_{L,x}^2 = \frac{-(q_{rL} + j q_{iL})}{2\pi\epsilon} \cdot \frac{x_P - x_L}{(x_P - x_L)^2 + (y_P + y_L)^2}$$

$$E_{L,y}^2 = \frac{-(q_{rL} + j q_{iL})}{2\pi\epsilon} \cdot \frac{y_P + y_L}{(x_P - x_L)^2 + (y_P + y_L)^2}$$

Det totale elektriske felt i vandret og lodret retning fås da ved summation af bidragene fra alle fase, jord og skærmledere:

$$E_x = E_{rx} + j E_{ix} = \sum_{m=1}^n (E_{m,x}^1 + E_{m,x}^2)$$

$$E_y = E_{ry} + j E_{iy} = \sum_{m=1}^n (E_{m,y}^1 + E_{m,y}^2)$$

Øjebliksværdien af det elektriske felt i et punkt varierer både i størrelse og retning, og følger en ellipse, som gennemløbes med netfrekvensen (svarer til magnetfelt, kapitel 10).